

Vantaan Luontokoulun toimintasuunnitelma 2018

Perustoimintaa, puro-ohjelmaa ja katto kuntoon

Vantaan luontokoulun 28. vuosi tulee olemaan normaalin vilkas. Vuoden erikoisuutena on luontokoulun rakennuksen katon korjaaminen. 113-vuotiaat seinähirret kestävät yhä, mutta 30-vuotias katto on jo elinkaarensa lopussa. Sivistystoimelta saatu jatkosopimus mahdollistaa korjaushankeen. Korjaus on tärkeää luontokoululle rakennuksen hyvän sijainnin, toimivan opetuksen ja rakennuksen antaman lisän Vantaan historiaan vuoksi.

Syyslukukaudella aloittaneet kummiluokat ovat olleet aktiivisia. Myös kevään yksittäisiä opetuspäiviä on jo kyselty pitkään. Kummiluokkien ja yksittäisten luontokoulupäivien opetuspäiviä on yhteensä noin 130-140 vuodessa. Opetusryhmistä, kurseista ja muusta toiminnasta tulee yhteensä noin 3500-4000 kävijää. Tämä on aika hyvin se, mitä taloudelliset resurssit mahdollistavat.

Kummiluokkien opetusohjelmaan tehdään joitain päivityksiä. Tämän vaatiman ajan mahdollistamiseksi otettiin yksi kummiluokka vähemmän syksyllä 2017.

Vuonna 2017 tehtiin puro-ohjelma esi- ja alkuopetukseen, jonka voi lainata päiväkotiryhmien ja koululuokkien omatoimisen retkeilyn ja tutkimisen avuksi. Ohjelma on laadittu sekä suomeksi että ruotsiksi. Tulevana keväänä seurataan toimiiko omatoimiohjelma vai tarvitsevatko koulut ja päiväkodit tukea opetuksen tavoitteiden toteutukseen. Ohjelmaa välineineen on kaksi kappaletta, toinen sivistystoimessa ja toinen luontokoululla.

Vuonna 2018 jatkuu Vantaalla Metsien teemavuosi. Luontokoulu osallistuu teemavuoteen yhteistyökumppanina, mikäli sopivaa toiminnallista sisältöä on yhdessä luotavissa. Suomen metsäyhdistyksen Koululaisten metsäviikkoon Vantaan kouluille osallistutaan kahtena päivänä monimuotoisuusrastille.

Pääkaupunkiseudun luontokoulujen yhteistyö kurseissa jatkuu, yhteinen suunnittelu monipuolistaa tarjontaa. Joukkoliikenteeseen on suunnitteilla muutoksia, nyt Tikkurilan ja Sotungin välillä kulkee vain kolme arkipäivän 711K vuoroa. Tilalle on suunniteltu Tikkurilasta Sotungin kautta Nikinmäkeen ja Korsoon koko päivän kerran tunnissa kulkevaa linjaa 736, joka parantaisi ja varmistaisi yhteyksiä. Hakunilasta Sipoonkorpeen vievän kävelyreitit toteuttamisaikataulusta ei ole tiedotettu.

1. Luontokoulun tavoitteet ja toimintamuodot

Luontokoulu järjestää kouluille ja päiväkodeille ympäristökasvatusta ja luonto-opetusta, mahdollistaen omia kokemuksia metsästä ja suomalaisesta luonnosta. Luontokoulu lisää oppilaiden ja opettajien lajintuntemustaitoja, luo ymmärrystä siitä miten luonto toimii sekä antaa positiivisia elämyksiä ja edistää ympäristövastuullisuutta.

Tavoitteet, sisällöt ja menetelmät tukevat perusopetuksen opetussuunnitelmaa ja edistävät luokan ulkopuolisten oppimisympäristöjen käyttämistä. Luontokouluopetus on lähtökohdiltaan monialaista ja ilmiökeskeistä ja oppijalla on aktiivinen rooli. Tavoitteidensa saavuttamiseksi luontokoulu järjestää kummiluokkaopetusta, kurssitoimintaa, saturetkiä, yksittäisiä luontokoulupäiviä ja muita retkiä, sekä tarvittaessa mui-

ta toimintamuotoja. Nykyinen perusopetussuunnitelma siirtää opetusta mm. luontokoulutoiminnan tyyppiin koulun ulkopuoliseen oppimisympäristöön.

Kummiluokkatoiminta

Kummiluokkatoiminnan kohteena on sekä osallistuva oppilasryhmä että ryhmän opettaja tai varhaiskasvattaja. Kummiluokaksi valittu ryhmä saa lukuvuoden aikana neljä ohjattua luontokoulupäivää luontokoululla tai sen lähimaastoissa. Kummiluokkien opettajille järjestetään ennen opetuskerroja tapaamisia, joissa käydään läpi opetuskertaa, aiheeseen valmistautumista ja miten asiaa voi jatkaa jälkikäteen koulussa tai päiväkodissa.

Kummiluokkaopettajien kokonaiskuvaa opetuksen tavoitteista ja asiakokonaisuuksista vahvistetaan sekä rohkaistaan käyttämään opittuja taitoja ja lähiympäristöä opetuksessa myös tulevana vuosina.

Tätä tuetaan järjestämällä kummiopettajille koulutusta luontokoululla ja antamalla myös kirjallista informaatiota. Myös luontokoulupäivien käytännöistä sekä aiheisiin valmistautumisesta ja syventämisestä oppilaiden kanssa annetaan materiaalia.

Vantaan luontokoulussa kummiluokkatoiminta on koettu hyväksi ja kokonaisvaltaiseksi tavaksi ympäristökasvatuksen toteuttamisessa, josta on haettu mallia myös uusia luontokouluja eri puolille Suomea perustettaessa. Vaikka tällä menetelmällä voidaan ottaa yksittäisiä luokkia vuosittain vähemmän kuin kertaluonteisilla käynneillä, saadaan menetelmällä laadukkaampaa ja kokonaisvaltaisempaa opetusta, kuin mitä kertäkäynneillä saavutettaisiin.

Kummiluokkavuoden aikana neljän luontokoulukäynnin lisäksi oppilaat valmistautuvat vierailuihin ennakotehtävien avulla ja jatkavat aihetta koulussa luontokouluvierailun jälkeen. Näin oppimisesta tulee kertaluonteisen vierailun asemasta prosessi, jolloin varsinaisena luontokoulupäivänä voidaan keskittyä luontokouluohjelmaan, oikean luonnon havainnointiin ja sen tarjoamiin elämyksiin ja jatkaa aiheen työstämistä ja kertaamista omassa koulussa. Usean vierailun aikana oppilaat ja opettajat myös vähitellen omaksuvat uudenlaisen, totutusta luokkatyöskentelystä poikkeavan työskentelytavan. Menetelmä tukee hyvin myös oppimisen kaikkiallisuuden käsitystä ja opetuksen järjestämistä luokkahuoneen ulkopuolella.

Kummiluokkatoimintaa kehitetään opettajilta saadun palautteen pohjalta. Keväällä viimeisen kummiluokkakerran jälkeen tullaan jälleen keräämään laajahko kirjallinen palaute kaikilta mukana olleilta opettajilta. Lisäksi kehittämistä tukevat erilaiset tutkimukset, joissa kummiluokkatoiminta on ollut tutkimuksen kohteena. Tekeillä on pro gradu-työ luontokoulutoiminnasta.

Kevätlukukaudella kummiluokkina jatkavat syksyllä aloittaneet 16 ryhmää. Lukuvuoden 2018–2019 kummiluokkahausta tiedotetaan kouluille ja päiväkodeille keväällä ja elokuussa toimitettavalla hakemuksella ja www-sivuilla. Hakuaikaa on 17.8. saakka. Valituilla luokilla on neljä opetuspäivää, kaksi syksyllä ja kaksi keväällä. Lisäksi opettajille järjestetään 3-4 koulutustilaisuutta. Tavoitteena on, että opettajat voivat liittää koulutukset niin kutsutuiksi veso- koulutuksiksi. Ryhmiä opetetaan lähes aina kahdella opettajalla, jotta ryhmää voidaan jakaa ja opetuksen tavoitteet toteuttaa. Varsinkin suuret ryhmät ja erityisoppilaat hyötyvät tästä.

Kummiluokkatoimintaa järjestetään myös ruotsinkielisenä käytettävissä olevien varojen ja henkilöiden mahdollistaessa. Kummiluokkahausta tiedotetaan edellä mainituilla tavoilla myös ruotsiksi. Keväällä 2018 ei

ole ruotsinkielisiä kummiluokkia. Keväällä kausityöntekijänä toimiva kaksikielinen Mikaela Granqvist on todennäköisesti käytettävissä syksyllä kummiluokkaopetukseen.

Kummiluokkien ohjelmia kehitetään lukuvuonna 2018-2019. Tämän mahdollistamiseksi nykyresursseilla otettiin syksyllä yksi kummiluokkaa vähemmän opetukseen.

Kummiluokkaopetus on vantaalaisille kouluille ja päiväkodeille maksutonta.

Yksittäiset luontokoulupäivät

Luontokoulupäiviä tullaan jälleen järjestämään myös muille kuin kummiluokkina oleville vantaalaisille koulu- ja päiväkotiryhmille. Huhti- ja toukokuulle ja alkusyksylle palkataan kausityöntekijä, jotta kummiluokkien kauemmaksi suuntautuvina retkipäivinä ja muina mahdollisina päivinä voidaan järjestää ohjattuja opetuspäiviä mahdollisimman monille joko luontokoulun lähimetsässä tai muissa hyvissä retkikohteissa.

Päiväkoti-ikäisille ja 1.-2.- luokkalaisille tarjotaan ensisijaisesti niin kutsuttuja saturetkiä, joilla luontoa tutkitaan tarinan avulla. Isommille koululaisille tarjotaan ensisijaisesti luontokoulupäiviä Sipoonkorven lähikohteisiin, kuten Kalkkiruukin ja Storträskin ympäristöön. Kaikki retket ovat toiminnallisia ja tukevat koulujen ja päiväkotien opetussuunnitelmia. Retket ovat vantaalaisille koulu- ja päiväkotiryhmille maksuttomia. Opetusta pyritään järjestämään 60-70 ryhmälle taloudellisen tilanteen, ohjaajaresurssien ja käytettävissä olevien päivien mukaan. Vuonna 2018 pystytään edelleen järjestämään myös ruotsinkielistä opetusta. Vantaan ruotsinkieliset koulut ovat olleet ahkeria luontokoulun palvelujen käyttäjiä. Myös englanninkielisiä ryhmiä on vuosittain.

Satuteemainen ohjelma uusitaan jälleen. Kalkkiruukin reitin ohjelmaa kehitetään ja tehdään vaihtoehtoisuutta. Enemmän ajan saaminen opetukseen vaatii muutoksia kuljetussa reitissä.

Kurssit

Kurssien tavoitteena on tukea opettajien ja kasvattajien työtä. Kurssien avulla pyritään madaltamaan opettajien ja kasvattajien kynnystä hyödyntää erilaisia oppimisympäristöjä, tarjotaan konkreettisia työkaluja opetussuunnitelman toteuttamiseen ja edistetään luonnontuntemusta ja/ tai kestävää elämäntapaa. Kurssien kohderyhmänä ovat Vantaan ja koko pääkaupunkiseudun opettajat ja päiväkotien henkilökunta sekä muut ympäristökasvattajat. Kurssit ovat avoimia myös muille luonnosta kiinnostuneille pääkaupunkiseudun asukkaille. Kurssit ovat pääasiassa maksuttomia.

	Kevätlukukauden 2018 kurssit:		Syyslukukauden 2018 kurssit
ma 15.1	Talviluonto oppimisympäristönä	syyskuun alku	Veera Vesiperhosen matkassa- ve-siötötkäkurssi (alkusyksy)
ti 10.4.	Ekososiaalisen sivistyksen näkökulmia opetukseen	syys-lokakuu	tvt-aiheinen kurssi Luma-keskuksen kanssa
ti 17.4.	Matematiikkaa ulkona	syyskuu tai huhtikuu	Kieltenopiskelua ulkona
to 3.5.	Ötökkäkurssi	syys-lokakuu	Metsät/korvet → Vantaan teema, selvittää tarvetta kurssille
		ti 11.12.	Jouluaskarteluilta

Koska syyslukukauden 2018 kurssien suunnittelu on tulevan lukuvuoden osalta vasta aloitettu muiden luontokoulujen kanssa, on aikataulu syyslukukauden osalta vielä hyvin keskeneräinen. Kurssi aikataulua ja sisältöjä täsmennetään maaliskuuhun vaihteessa. Lisäksi järjestetään Vihreä lippu- kurssitoimintaa paikallisille toimijoille, mikäli tarpeita ja kysyntää on.

Kysynnän mukaan voidaan järjestää 3-4 ympäristö- ja luontokasvatusaiheista tilauskurssia opetus- ja varhaiskasvatushenkilöstölle. Tilauskurssit ovat maksullisia, vantaalaisille päiväkodeille ja kouluille ne hinnoitellaan kohtuulliseksi kuluiltaan.

Kursseissa tehdään yhteistyötä muiden pääkaupunkiseudun luontokoulujen kanssa ja muiden toimijoiden, kuten Helsingin Yliopiston Luma-keskuksen ja Suomen metsäyhdistyksen kanssa. Tavoitteena on kursseille pääseminen yli kuntarajojen ja laajempi tarjonta. Kurssitarjontaan tehdään kysynnän mukaan tarvittaessa myös muutoksia. Pääkaupunkiseudun luontokoulut julkaisevat myös yhteisen kurssiesitteen lukuvuoden kursseista, joka jaetaan elokuussa alueen kaikille kouluille ja päiväkodeille.

Lisäksi opettajille ja päiväkotihenkilökunnalle järjestetään mahdollisuuksien mukaan myös muiden tahojen kanssa yhteistyössä luontokoulun tavoitteita tukevaa toimintaa ja kursseja.

Vihreä Lippu

Vihreä Lippu on päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten kestävä kehityksen ohjelma ja se on osa kansainvälistä Eco-Schools –ohjelmaa. Vihreän lipun pääkoordinaattori on FEE Suomi (ent.Suomen ympäristökasvatuksen seura ry). Vantaan luontokoulu toimii Vantaalla Vihreä lippu- ohjelman alueellisenä edistäjänä ja resurssiensa mukaan koulujen ja päiväkotien Vihreä lippu- ohjelmien tukena. Vihreä lippu- kurseja järjestetään ensisijaisesti kysynnän mukaan toimintaa aloittaville ja ohjelmassa mukana oleville kouluille ja päiväkodeille. Kaikille avoimia Vihreä lippu-kurseja ja ohjelmaa tukevia tapahtumia järjestetään yhteistyössä muiden pääkaupunkiseudun luonto- ja ympäristökoulujen kanssa.

Yhteistyö: Vantaan kaupunki, yliopisto, Pääkaupunkiseudun ympäristökasvattajat

Vantaan kaupungin ympäristökasvatuksen yhteistyöryhmä Vyyhti edistää ympäristökasvatusta Vantaalla. Ryhmään kuuluvat Vantaan luontokoulu ja edustajat Vantaan sivistystoimesta, ympäristökeskuksesta, Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskuksesta, Variasta sekä mahdollisesti Vantaan energiasta. Yhteistyö jatkuu myös vuonna 2018.

Lisäksi pääkaupunkiseudun ympäristökasvatuksen yhteistyöryhmä Pääsky kokoontuu kahdesti vuodessa.

Pitkäaikainen kurssiyhteistyö luontokoulujen välillä jatkuu ja aiempien vuosien tapaan tehdään yhteinen ammattilaisen taivuttama viikko, johon kootaan kaikkein pääkaupunkiseudun luontokoulujen kurssit. Tämän toivotaan lisäävän innostusta ja kiinnostusta ympäristökasvatukseen.

Syksyllä 2015 kasvatustieteen opiskelija aloitti pro gradu –työn tekemisen aiheenaan ”Luontokoulu varhaiskasvatuksen oppimisympäristönä”. Tavoitteena on saada työ valmiiksi vuonna 2018. Vantaan luontokoulun aloitteesta syntynyt yhteistyö opettajankoulutuslaitoksen kanssa jatkuu myös vuonna 2018 ja suunnitteilla on koulutuspäivä opettajaopiskelijoille syksyllä. Yhteistyö on mahdollistanut myös kurssiyhteistyön Luma -keskuksen kanssa, jonka myötä on saatu Vantaalle koulutusta tieto- ja viestintäteknologian käytöstä maasto-opetuksessa.

Luontokoulun vuokraaminen ulkopuolisille

Luontokoulun tilat ovat kursseja, kokouksia ym. järjestävien tahojen vuokrattavissa niinä päivinä tai aikoina, jona luontokoululla ei ole omaa toimintaa. Juhlalilaisuuksiin tilaa vuokrataan harkinnanvaraisesti, sillä vuokrausajana luontokoululla ei ole henkilökuntaa valvomassa tilaisuuksia.

Ulkopuolisilta peritään vuokraa tilojen käytöstä. Vuokraus aiheuttaa kiinteistökuluja sekä vie opettajien työaikaa järjestelyjen lisäksi siivouksena ja korjauksina, joten vuokrasta voidaan vapauttaa vain erityisistä syistä, lähinnä luontokoulua taloudellisesti tukeneita. Luontokouluopettajat voivat myöntää alennuksia luontokoulua vuokrattaessa tarkoituksiin, jotka ovat luontokoulun tavoitteiden mukaisia, ensisijaisesti lasten ympäristökasvatukseen vantaalaisille lapsille.

Liikunnan, retkeilyn ja hyvinvoinnin edistäminen

Luontokoulu edistää lasten ulkoliikuntaa totuttamalla lapset liikkumaan metsässä ja muissa vaihtelevissa maastoissa. Liikunnallisuuden edistäminen on muutenkin mukana luontokoulun toiminnassa, sillä luontokoulun opetuksessa ja kursseilla liikutaan luonnossa ja opitaan liikunnallisia leikkejä.

Retkeilytaitoihin kiinnitetään huomioita, vaatetuksesta alkaen. Suomalaisiin vaihteleviin sääilmiöihin opastetaan oikeanlaisella pukeutumisella, jolloin luonnossa olosta voi nauttia joka säällä. Moni lapsi paistaa elämänsä ensimmäisen makkaran ja vuolee ensimmäisen kiehisensä luontokoulussa. Hyvillä kokemuksilla retkeilystä innostetaan lapsia ja nuoria omatoimiseen liikkumiseen luonnossa jatkossakin.

Luonnonympäristön on useissa tutkimuksissa todettu edistävän monella tavoin terveyttä ja hyvinvointia. Luonnossa oleminen mm. vähentää stressiä, alentaa verenpainetta, ehkäisee allergioita, rauhoittaa, parantaa keskittymiskykyä ja vahvistaa elimistön vastustuskykyä. Luontokoulussa opetus tapahtuu lähes kokonaan erilaisissa luontokohteissa, jolloin myös hyvinvointivaikutukset ovat todennäköisiä. Lisäksi toiminnalliset ohjelmat luonnossa tukevat hyvin myös erityisoppilaiden opiskelua.

Muut toimintamuodot

Luontokoulu hankki Kehu/kaupunkirahoilla käyttöönsä vuonna 2009 30 kpl kiikareita ja 2 kpl kaukoputkia, joita koulu- ja päiväkotiryhmät voivat lainata omien retkiensä käyttöön. Lisäksi luontokoulu lainaa luuppeja ja maastomikroskoopin.

Syksyllä 2017 valmistui ”Veeran vesiretki” eli kaupunkivesien tutkimukseen liittyvä opetusmateriaali välineineen. Päiväkodit ja koulut voivat lainata materiaalia maksutta. Materiaalia valmistui kaksi samansisällöistä kappaletta, joista toinen on lainattavissa Vantaan sivistysvirastosta, toinen luontokoululta. Keväällä seurataan, miten opetuspaketin käyttö sujuu ja tarvitaanko siinä tukea.

2. Luontokoulun toimintaympäristö ja tie- ja bussiyhteydet

Vantaan luontokoulu toimii opetuksen ja retkeilyn kannalta erinomaisessa paikassa Ojangon metsän reunassa ja Sipoonkorven kansallispuistosta kävelymatkan päässä.

Sipoonkorven kansallispuisto perustettiin vuonna 2011. Lyhyempi ja turvallisempi reitti Storträsk-lammelle on maanomistajan hyvän tahdon varassa. Osana kansallispuiston ja kaupungin yhteistyötä on suunniteltu reittiä Hakunilan urheilupuistosta Sipoonkorpeen. Kaupunki on neuvotellut maanomistajien kanssa reitin tarvitsemien maiden hankinnasta. Osa hankinnoista on toteutunut, yhteyden aikataulusta ei ole annettu tietoja.

Vantaan luontokoulua palvelevat liikenneyhteydet ovat niukat, mutta yleensä toimivat. Linja 711 Tikkurilasta kulkee vuorona 711K kerran aamussa ja kaksi kertaa iltapäivässä kierroksen Sotunkiin. Tämä on Vantaalaisten HSL:n hallituksen jäsenten ansiota, jotka luontokoulun yhteydenoton jälkeen saivat yhteyksiä vaativan päätöksen läpi hallituksessa. Välillä on K-vuoro jäänyt ajamatta, mikä on aiheuttanut luokkien myöhästymistä jatko-yhteyksistään. Linjan korvaajaksi on suunniteltu 2019 syksystä linjaa 736, joka kulkisi kerran tunnissa Tikkurilasta Hakunilan kautta Sotunkiin ja edelleen Nikinmäkeen ja Korsoon. Tämä parantaisi ja varmentaisi Vantaan koulujen ja päiväkotien yhteyksiä luontokoululle ja myös Sipoonkorven kansallispuistoon omille retkille.

3. Luontokoulun hallinto, henkilöstö ja talous

Vantaan luontokoulua ylläpitää luontokoulun perustaja Suomen Luonnonsuojeluliiton Vantaan yhdistys ry, (aiempi nimi Vantaan ympäristöyhdistys ry). Luontokoulun rahoitus tulee Vantaan sivistystoimesta. Lisäksi pientä tuloa on tilauskurssitoiminnasta, jolla katetaan mm. yhteisen kurssiesitteen kulut, sekä tilan vuokrauksesta ja opetusväline- ja opasmyynnistä. Myös ylläpitäjä on tukenut luontokoulua sunnuntaitapahtumien tuotolla ja poikkeustilanteissa enemmänkin luontokoulua.

Työterveydenhuoltoon liitettiin fysioterapia 2017 alusta alkaen, lisäksi käytetään pienessä määrin myös yksityisiä hierojia, jolloin ei tule työterveyslääkärin konsultaatiota. Tämä mahdollistaa työntekijöiden jakamista fyysisessä kuormituksessa mm. välineitä kannettaessa selässä. Työterveyshuollon kilpailutusta on

lykätty, sillä toimijat ostelevat tällä hetkellä toisiaan. Työhyvinvointiin panostetaan, liikuntaseteli/vastaavia käytetään ja vuodessa on vähintään yksi työhyvinvointipäivä.

Henkilö- ja vapaaehtoisresurssit, luontokoulusunnuntait

Luontokoululla on kaksi vakinaista työntekijää. Vastaavana luontokoulunopettajana ja luontokoulun toiminnanjohtajana toimii Olli Viding ja toisena opettajana Katja Lembidakis. Olli Viding on 35-tuntinen, Katja Lembidakis 33-tuntinen. Katja Lembidakis palaa 35-tuntiseksi huhtikuun alussa. Olli Vidingin tuntimäärä nousee huhtikuussa 36 (-37) tuntiin kattohanketyön mahdollistamiseksi ja ylitöiden vähentämiseksi. Kevään ja alkusyksyn saturetkiä ja yksittäisiä luontokoulupäiviä ohjaa kausityöntekijä, vuoden 2018 kausityöntekijä on Mikaela Granqvist. Retkien ohjauksessa käytetään tarvittaessa myös tuntityöntekijöitä taloudellisten resurssien mukaan. Tuntityössä ja kurseilla on vaihtuvaa henkilökuntaa. Lisäksi pyritään saamaan mahdollisuuksien mukaan harjoittelijoita opetussesonkien ajaksi.

Vantaan ympäristöyhdistyksen hallitus toimii vahvana taustatukena vahvistaen vuosittain luontokoulun toimintasuunnitelman ja budjetin ja ottaa kantaa merkittäviin luontokoulua koskeviin päätöksiin, sekä toimien tarvittaessa luontokoulun tukena. Luontokoulun taloudenhoitajana toimii yhdistyksen taloudenhoitaja ja Pirkko Kara pientä korvausta vastaan.

Luontokouluopettajat vastaavat luontokoulun toiminnasta. Luontokouluopettajat hoitavat kummiluokkaopetuksen lisäksi muun opetuksen järjestämisen ja opastuksen, kurssitoiminnan ja tilauskurssien järjestämisen, tiedotuksen, siivouksen, puusepäntyöt, pienet korjaukset, www-sivut ja atk-tuen, vuorollaan kursiesitteen toimittamisen ja pääosan laskutuksesta. Sekä muun toiminnan taustatueksi tarvittavan työn.

Taloudessa luontokoulu huolehtii kurssien ja tarvikemyynnin, sekä PKS-luontokoulujen kursiesitteen ym. laskutuksista, sekä talousarviostaan ja talouden seurannasta. Pirkko Kara hoitaa kirjanpidon, laskutuksen avustuksista, ja palkanmaksun ja työnantajan taloudelliset velvollisuudet pienellä korvauksella ja hyvin. Ja antaa muutenkin tarvittaessa taustatukea kokonaistalouteen ja hankeasioihin. Lisäksi hän huolehtii luontokoulun ja SLL Vantaan yhdistys ry:n kokonaistaloudesta ja raportoi taloustilanteesta. Tämä on erittäin merkittävä tuki luontokoulun toiminnalle.

Nuorisoseura puhdistaa talkootyönä/pienellä korvauksella suurempien lumisateiden jälkeen myös luontokoulun pihan. Luontokoululle ja nuorisoseuralle vievää tietä ylläpitävät naapuritalon asukkaat. Nuorisoseuran aktiiveilta toivotaan jatkossakin korvauksetonta konsultaatiota kiinteistötiedoissa ja taidoissa.

Vantaan luontokoulua ylläpitävä SLL Vantaan yhdistys ry asettaa vuosittain luontokoulua tukevan luontokoulutyöryhmän. Luontokoulutyöryhmä kokoontuu tarvittaessa ja tukee luontokoulun opettajien työtä.

SLL Vantaan yhdistys järjestää vapaaehtoisvoimin Vantaan luontokoululla kaikille avoimia luontokoulusunnuntai-tapahtumia useita kertoja vuodessa. Pääjärjestäjä on Minerva Schultz, mukana on myös paljon yhdistyksen hallituksen jäseniä.

Luontokoulunopettajien tapaamiset, muu koulutus ja toiminnan kehittäminen

Luontokoulunopettajat osallistuvat Suomen luonto- ja ympäristökoulujen liiton järjestämiin koulutuksiin. Luontokouluopettaja Olli Viding osallistuu Suomen luonto- ja ympäristökoulujen liiton toimintaan ohjausryhmän puheenjohtajana/jäsenenä.

Vakinainen henkilökunta pitää yllä ensiaputaitojaan ja päivittää turvallisuussuunnitelmiaan eri retkikohteisiin. Tavoitteena on myös, että vakinaiset opettajat suorittavat hygieniapassin. Myös muuhun koulutuk-

seen, mm. tietotekniikan osaamisen täydennyskoulutukseen, osallistutaan tarpeiden ja resurssien mahdollistaessa. Tavoitteena on, että Olli Viding suorittaa 2018 ympäristökasvattajan erikoisammattitutkinnon, jonka Katja Lembidakis suoritti 2015.

Luontokoulu kerää kaikesta toiminnastaan käyttäjiltä kirjallista palautetta, jonka avulla toimintaa kehitetään vastaamaan mahdollisimman hyvin käyttäjien tarpeita. Kummiluokkatoiminnasta kerätty palaute lukuvouden päätteeksi on varsin laaja. Yksittäisistä luontokoulupäivistä ja kummiluokkatoiminnasta kerätystä palautteesta laaditaan yhteenvedot, jotka toimitetaan sivistysvirastoon.

Luontokoulu kehittää omaa toimintaansa uuden perusopetussuunnitelman pohjalta sekä seuraa Vantaan perusopetuksen uutta opetussuunnitelmaa. Luontokoulu toimii tarvittaessa yhteistyökumppanina sivistystoimelle ja kouluille opetussuunnitelmia kehitettäessä.

Tiedotus, www-sivut

Luontokoulu kertoo toiminnastaan Vantaan kouluille ja päiväkodeille keskitetysti sähköpostitse ja Sivistysvantaan-sivuilla sekä luontokoulun kotisivuilla. Kurkseista, luontokoulupäivistä ja kummiluokkahausta lähetetään tiedotteet suoraan kouluille ja päiväkodeille. Kurkseista tiedotetaan myös pääkaupunkiseudun luontokoulujen yhteisessä kurssiesitteessä, joka jaetaan kaikille kouluille ja päiväkodeille elokuussa. Luontokoulun toiminnasta tiedotetaan yleisölle myös muissa kanavissa toiminnan niin vaatiessa tai sopivan tilaisuuden tullen.

Luontokoulun www-sivuja on uudistettu edellisen vuoden aikana. Tänä vuonna tehdään pienimuotoista sisällöllistä kehitystä. Työhön on ostettu ulkopuolelta ammattitaitoa.

Kiinteistö

Luontokoulu toimii 113-vuotiaassa vanhassa kansakoulussa, entisessä Sottungsby småskolassa. Kiinteistö toimii opetuksen osana tutustuttaen vantaalaiset lapset juuriinsa ja suomalaiseen elämäntapaan ja historiaan. Kiinteistöä oli kansakoulutoiminnan lakattua ylläpitänyt talkootyöllä kiinteistön omistaja Sotungin nuorisoseura, Sottungsby Ungdomsförening, ja kiinteistön on kunnostanut asumattomien vuosien jälkeen luontokoulukäyttöön Vantaan Ympäristöyhdistys, nykyisin Suomen luonnonsuojeluliiton Vantaan yhdistys. Koska luontokoulu ei nykyisen sopimuskautensa aikana maksa varsinaista vuokraa, tulee luontokoulu myös aktiivisesti osallistumaan luontokoulun kiinteistön ja sen ympäristön ylläpitoon. Pienempiä korjaustöitä tehdään itse tai teetätetään ulkopuolisilla tarpeen vaatiessa. Nyt tulee isompi korjaus eli katon ja siihen liittyvien rakenteiden korjaus.

Vanhan rakennuksen hirret ovat sinänsä hyvässä kunnossa, samoin suurin osa rakenteista. Mutta katto ei enää ole toimiva. Vuonna 1986 katto uusittiin, mikä silloin pelasti talon. Nyt tuon ajan tekniikalla tehty katto on toiminnallisesti käyttöikänsä päässä, parina viime vuotena alkaneet vuodot, aluskatteen puuttuminen ja muut ajan tuomat ongelmat katon rakenteissa muodostuvat jatkossa vaaraksi historialliselle arvorakennukselle. Kiinteistön omistaja Sotungin nuorisoseura, Sottungsby Ungdomsförening, tarvitsee omat vapaaehtoistyönsä ja vähäiset taloudelliset resurssinsa nuorisoseuran

talon kunnostukseen. Nuorisoseuralta saadaan apua teknisessä tietämyksessä ja neuvonnassa, nuorisoseura hakee myös säätiöiltä ym. varoja korjaushankkeeseen. Puolet varoista haetaan Eteläisen maaseudun osaajilta, joka koordinoi Leader-tukea. Tämä hanketyö hallintoineen ja lupa-asiat ym. selvitykset ovat luontokoulun vastuulla. Hankkeen taloushallinto on nuorisoseuran vastuulla ja talousarviossa, luontokoulun talousarvion puolella näkyy luontokoulun osuus kunnostuskuluissa, sekä luontokoulun tappiona, jonka katkaa Suomen luonnonsuojeluliiton Vantaan yhdistys päätöksensä mukaan.

Hankinnat

Vuonna 2018 uusitaan ensisijaisesti vain välttämättömiä asioita, sillä katon uusiminen vanhassa talossa voi tuottaa yllätyksiä. Vesipiste eteiseen on edelleen hankintalistalla, 2019-2020 tavoitteissa. Koko talousarvio toimiston ja keittiön hankintoihin sisältäen käyttötarvikkeet, ohjelmalisenssit ym. on 2100 €. Kummiluokkien välinehankintoihin ja käyttötarvikkeisiin ym. on varattu 1500 €. Välineistöä tehdään suureksi osaksi itse.

Talous

Vantaan sivistystoimi on myöntänyt Suomen luonnonsuojeluliiton Vantaan yhdistys ry:lle vuotta 2018 varten 126 300 euron avustuksen luontokoulutoimintaan. Tähän saatiin tasokorotus 2017, mikä on tärkeää, sillä katon korjaustyö rasittaa luontokoulun taloutta ja työntekijöitä. Tavoitteena on, että kattotyön noin 40 000 eurosta 5 000 euroa tulisi luontokoulun omasta rahoituksesta, 5 000 luontokoulun omistajalta Suomen luonnonsuojeluliiton Vantaan yhdistykseltä, 10 000 euroa säätiöiltä nuorisoseuran hakemana ja 20 000 Euro ryltä EU:n Leader-rahoituksesta. Vanhan talon korjaus voi olla aina yllätyksellistä myös taloudellisesti, vaikka suunnittelu teetetään ammattilaisella.

Luontokoulun kurseja tukee opintokeskus Visio. Lähinnä tilauskurssien katteella on voitu maksaa Vantaan osuus pääkaupunkiseudun luontokoulujen kurssiesitteestä. Lisäksi peritään maksua tilan vuokraamisesta ulkopuolisille sekä alennetulla vuokralla kohderyhmille. Pienimuotoista luuppi- ja opaskirjamyyntiä jatketaan. Myynti on ensisijaisesti palvelutoimintaa, tuo kuitenkin myös pientä katetta. Yleisestä taloudellisesta tilanteesta ja kireästä markkinahinnoittelusta johtuen nykyinenkin myyntivolyymi on tiukassa.

Ylläpitäjä SLL Vantaan yhdistys ry on kiitettävästi tukenut vaikeina aikoina luontokoulua. Tavoitteena on, että tuki on 2019 jälleen ensisijaisesti yhdistyksen ja luontokoulun varainhankinnan suuruinen.